

Reinier de Graaf Groep

Alcoholintoxicatie; een zorgelijk signaal?!

Psychologische resultaten pilot
voorkom alcohol schade

januari 2009–december 2010

Drs. M.D.C. de Visser

Inhoud

Reinier de Graaf Groep

- ▶ Doelstellingen + theoretische achtergrond
- ▶ Stellingen
- ▶ Resultaten
- ▶ Casuïstiek

Doelstelling 1

Geprotocolleerde interventie gebaseerd op motiverende gespreksvoering, gericht op (secundaire) preventie zodat recidive wordt voorkomen

Multidisciplinaire richtlijn bij stoornissen in het gebruik van alcohol 2009

Aanbeveling.

“Iedere patient met een stoornis in het gebruik van alcohol behoort na vaststelling daarvan zowel in de eerste als in de tweede lijn tenminste een korte interventie te worden aangeboden.”

Kernaanbeveling:

“Motiverende gespreksvoering dient te worden ingezet bij alle psychosociale behandelingen van alcoholmisbruik en alcoholafhankelijkheid, ongeacht de ernst van de afhankelijkheid.”

Methode

▶ Fase 1 opname :

1. www.watdrinkjij.nl pedagogisch medewerker
2. Foldermateriaal
3. Gesprek met kinderarts

▶ Fase 2 polikliniek:

1. Consult kinderarts
2. Screening en evaluatie psycholoog
3. Follow up

Binnenkomst SEH
Algemeen ziekenhuis

Milde intoxicatie

Matig/ernstige intoxicatie

Opname op
kinderafdeling

Pedagogisch med./
verpleging

Kinderarts

NSCK***

Ontslag

* Fase 1 wordt uitgevoerd in het ziekenhuis waar de jongere wordt binnengebracht op de SEH.
** Fase 2 en 3 worden uitsluitend uitgevoerd in de pilot ziekenhuizen.
*** Pas ontslag na checklist envelop (zie 2.1 en 2.1.1)

FASE 1 *

FASE 2 **

< 6 wk na O

Polikliniek Jeugd en alcohol

Startpunt verwijzing uit regio ZH

Kinderpsycholoog
screeningsgesprek

CBCL
TRF YSR 1

Kinderarts
Consult 1

12 wk na O

Op indicatie

Evaluatiegesprek
Evt. telefonisch

Doorverwijzen extern
(ADHD, verslaving
etc.)

MDO 1

Neuropsychologisch
onderzoek

Adviesgesprek

6-8 maanden

4-8 maanden

FASE 3 **

Eindgesprek m.b.v.
gestandaardiseerd
interview

CBCL YSR
2

Eindconsult 2

MDO 2

Doelstelling 2

Gedragsverandering bij de jongere: niet /minder (binge-) drinken

stellingen

Reinier de Graaf Groep

- Wanneer je alcohol verbiedt, gaan ze juist (stiekem) drinken
- jongeren leren van kater / alcoholvergiftiging
- Alcohol geven aan je kind (<16) is een vorm van kindermishandeling

Gezondheidsrisico's op korte termijn

- ▶ black-outs
- ▶ verstoort doorgave prikkels (stikken in eigen braaksel, ademhalingstilstand)
- ▶ alcoholvergiftiging
- ▶ binge-drinken >> geheugenproblemen en verminderde schoolprestaties
- ▶ ongelukken

Seksuele problemen

- seksueel actief door ontremming en lager inschatten van risico's
- onveilige sex
- verkrachting

Reinier de Graaf Groep

Casus Luna

- ▶ 14 jaar
- ▶ Oud en nieuw
- ▶ Aanleiding ruzie moeder
- ▶ Moeder slaat, gooit haar tegen de muur
- ▶ Weglopen, alcohol drinken, a.i.
- ▶ Gevonden door vader, alleen, midden in de nacht, onderkoeld, opname,
- ▶ 3 weken later medicijnen geslikt na opnieuw ruzie met moeder, afscheidsbrief
- ▶ woont nu bij vader, doorverwijzing BJZ warme overdracht

Mallet et.al. 2006

65 % van de jongeren heeft geen intentie om minder te drinken na negatieve ervaring met alcohol

- Jongeren vinden het “cool” en grappig
- 50% van de ouders weet er niets van
- 50% van de ouders onverschillig /lachen /vinden het de eigen verantwoording van hun kind

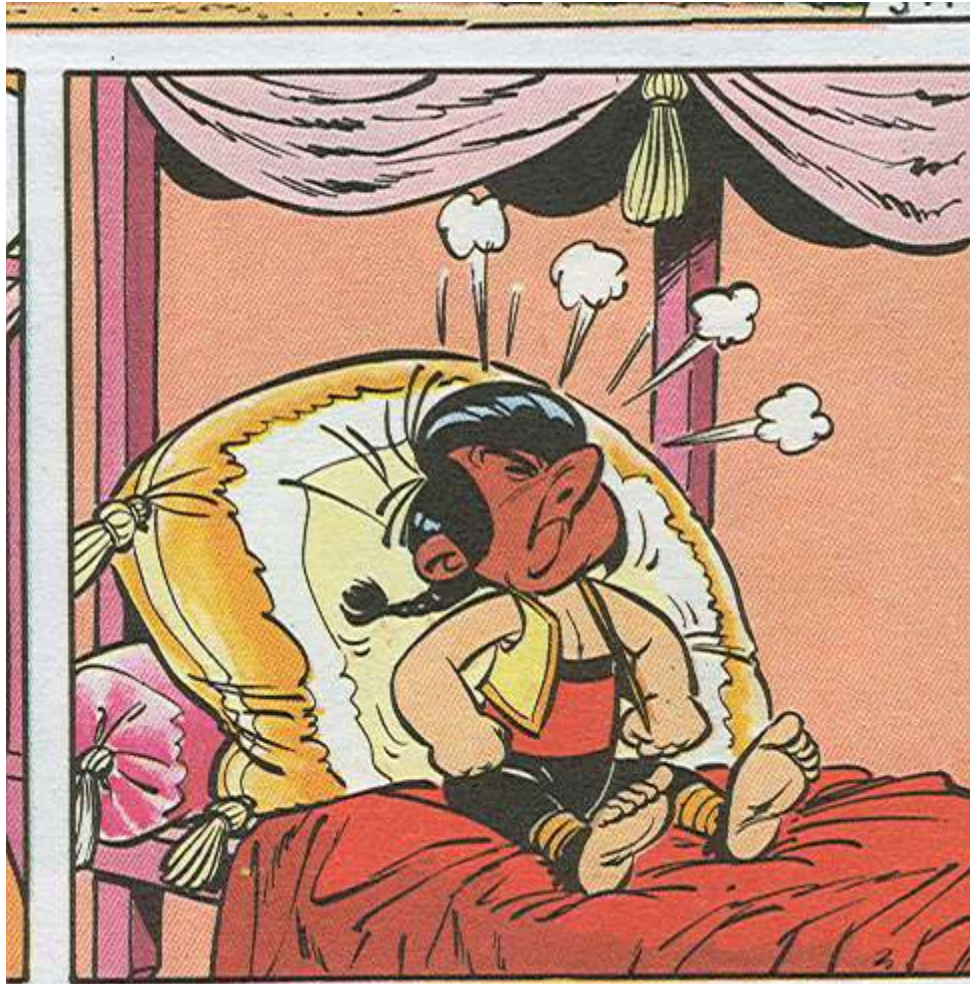
Doelstelling 3

Gedragsverandering van de ouders: hanteren van alcoholspecifieke opvoedingsregels; consequent alcohol verbieden < 18 jaar

Onderzoek v/d Vorst 2007

- ▶ Kinderen die thuis mogen drinken, drinken buiten de deur meer
- ▶ Ouders die streng op alcoholgebruik zijn
>>> jongeren drinken nooit /heel af en toe
- ▶ Ouders vonden zichzelf strenger dan de jongeren hun ouders vonden

Motivaction 30 november 2009

Frits Spangenberg, Martijn Lampert

De grenzeloze generatie en de eeuwige jeugd
van hun opvoeders

- ▶ Parents underestimate
- ▶ % 15 year olds that drink 5 or more drinks (bingedrinking)

- ▶ Parents: 3 %
- ▶ Teenagers:

- ▶ Parents underestimate
- ▶ % 15 year olds that drink 5 or more drinks (bingedrinking)

- ▶ Parents: 3 %
- ▶ Teenagers: 34%

Praktijk

- ▶ pubers vertellen hun ouders niet wat zij doen, geven ouders te horen wat ze willen horen
- ▶ jongeren geven twee keer zoveel dan ouders aan dat zij vaak en veel drinken

Resultaten project

- ▶ N = 204
- ▶ Screening psycholoog
- ▶ Gestandaardiseerd interview ouders /jongere

Resultaten >> alcohol specifieke opvoedingsregels

- ▶ 67% ouders hanteert geen (consequente) regels voor alcoholvergiftiging / heeft kind zelf (slokjes) alcohol gegeven

Doelstelling 4

Signaleren van co-morbiditeit door screening op psychische problematiek en gericht doorverwijzen /samenwerking betrokken hulpverleners

Conclusies Couwenberg 2009

- de totale prevalentie van gelijktijdig voorkomende psychische stoornissen onder adolescenten....die worden behandeld voor middelenmisbruik is hoog (61%–88%) en vooral bij 12–15 jarigen
- kenmerk zeer ongunstige psychosociale omstandigheden, in bijzonder de meisjes (44% seksueel misbruik) en niet in beeld van hulpverleners
- Er is sprake van te late of helemaal geen diagnose /signalering van deze combinatie problematiek bij hulpverleners en/of een negatieve houding

ZELF IN TE VULLEN VRAGENLIJST VOOR 11 -18 JARIGEN

GEDRAGSVRAGENLIJST VOOR KINDEREN VAN 6 -18 JAAR

GEDRAGSVRAGENLIJST VOOR KINDEREN VAN 6 -18 JAAR
INFORMATIE LEERKRACHT

De antwoorden zullen gebruikt worden om deze leerling te vergelijken met andere leerlingen waarvan leerkrachten dezelfde formulieren hebben ingevuld. De informatie die u geeft op dit formulier zal ook gebruikt worden ter vergelijking met andere informatie over dezelfde leerling. Graag de vragen zo goed als u kunt beantwoorden, ook als u het idee hebt dat u niet voldoende op de hoogte bent. De antwoorden op afzonderlijke vragen zullen geïntegreerd worden om meer algemene patronen van gedrag te beschrijven. Weet u zich vrij om aanvullende opmerkingen toe te voegen naast iedere vraag in de marginen op de tweede bladzijde. **Graag met blokletters invullen en alle vragen beantwoorden.**

NAAM Voornaam _____ Achternaam _____		SOORT WERK VAN DE OUDER, ook al werken zij op dit moment niet (zo duidelijk mogelijk, bijvoorbeeld: autoverlener, leraar, secretaresse enz.)
GESLACHT ☐ Jongen ☐ Meisje	LEEFTIJD _____	SOORT WERK VADER: _____
DATUM VAN VANDAAG Dag _____ Maand _____ Jaar _____	GEBORTE DATUM Dag _____ Maand _____ Jaar _____	SOORT WERK MOEDER: _____
GROEP OF KLAS: _____	NAAM EN ADRES SCHOOL: _____	Deze vragenlijst werd ingevuld door (graag uw volledige naam opschrijven): _____
		Uw geslacht: ☐ Man ☐ Vrouw
		Uw relatie tot deze leerling: ☐ Leerkracht ☐ Hulpverlener ☐ Klasse-assistent

methode

- ▶ Gedragsvragenlijsten (CBCL, TRF, YSR)
- ▶ Gestandaardiseerd interview ouders /jongere apart
- ▶ Op indicatie NPO /persoonlijkheidsonderzoek

Resultaten n = 204

- ▶ 41% psychische problematiek
- ▶ 46% inclusief (n=17) diegene waar al hulpverlening vanwege psychische problematiek
- ▶ 45% ouder-kind interactieprobleem
- ▶ 33 % (forse) gezinsproblematiek
- ▶ 4 % seksueel misbruik (voor of tijdens intoxicatie))

Resultaten vervolg

- ▶ 23 % heeft ooit drugs geprobeerd (11.8% HBSC 2009), 53% daarvan is regelmatig gebruiker
- ▶ 35 % alcoholproblematiek bij familielid
- ▶ 41% ingrijpende gebeurtenissen

Doelstelling 5

Screening op cognitieve-, schoolproblemen en risicofactoren voor hersenschade als gevolg van alcoholmisbruik

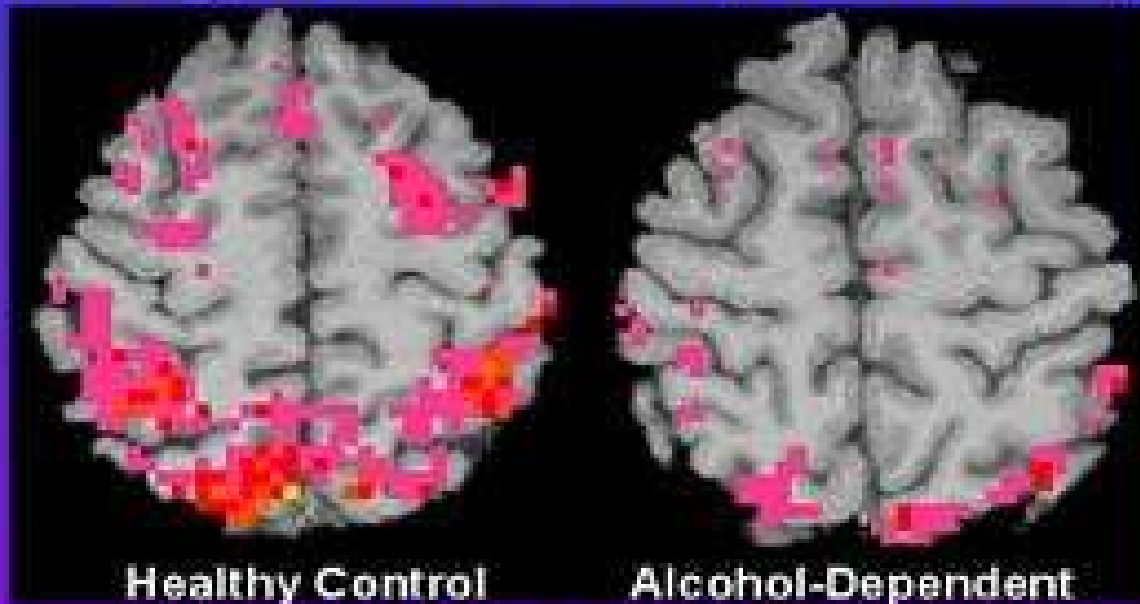
“Herinneren is een landschap met valkuilen”

Drinkers: Less Active Brains

Two 20 year old females. Top view of brain, two inches above ears

Note differences in back of brain

Colored areas show active brain areas during memory task.

Source: Tapert SF, Brown GG, Kindermann SS, Cheung Eh, Frank LR, Brown SA (2004). MRI Measurement of Brain Dysfunction in Alcohol-Dependent Young Women. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research* 28 (2): 236-245

Susan Tapert et.al. 2004–2005

Risicofactoren hersenschade door alcohol:

- Sekse
  - Ander drugsgebruik
  - Genetische kwetsbaarheid
  - ADHD /andere psychiatrische problematiek
  - Bingedrinking
  - Jonge leeftijd beginnen met drinken
-

Resultaten

- ▶ 34 % schoolproblemen(n=204)
- ▶ NPO (n=56)
- ▶ 41% scoort $\frac{1}{2}$ schoolniveaus lager
- ▶ 48% meisjes – 32% jongens
- ▶ Conclusie: meer onderzoek is gerechtvaardigd

FOKKE & SUKKE

ZUIPEN AL SINDS HUN DERTIENDE

HEB JIJ
GISTEREN
HET JOURNAAL
GEZIEN?

NEE, JOH.
IK HEB GEEN
FRONTAALKWAB
MEER!

DAAROM

Reinier de Graaf Groep

- ▶ Nazorgtraject jeugd en alcohol
- ▶ Laagdrempelig
- ▶ Niet stigmatiserend
- ▶ Korte lijnen specialist-psycholoog
- ▶ Specifieke kennis neuropsychologie en life-style
- ▶ Motivational interviewing